

นวัตกรรม อสม. ดีเด่น

สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

1 ชื่อนวัตกรรม : S – Guard (Steroid Guard)

อสม. ผู้พิทักษ์ชุมชนปลอดสเตียรอยด์

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางรจนา ยี่บัว

ประเภทนวัตกรรม : นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation)

จังหวัด : เชียงใหม่

อสม. ดีเด่นระดับ : ภาคเหนือ

2 ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

จากการสำรวจในชุมชนพบว่าประชาชนจำนวนมากยังคงซื้อยา ครีม หรือสมุนไพรจากร้านค้าทั่วไปและช่องทางออนไลน์โดยไม่รู้ว่ามีส่วนผสมของ “สเตียรอยด์” และทางแกนนำ อสม. ในชุมชนพบผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ/ยาสมุนไพรที่มีการปนเปื้อนสาร “สเตียรอยด์” ซึ่งก่อให้เกิดผลข้างเคียงต่อสุขภาพ เช่น หน้าบวม ตัวกลม ภูมิตก และไตเสื่อมและภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ

แกนนำ อสม. จึงได้ร่วมกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านดอนชัย และหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ คิดนวัตกรรมนี้ขึ้นมา เพื่อให้ อสม. เป็น “นักเฝ้าระวังเชิงรุก” โดยใช้ชุดทดสอบสเตียรอยด์ (Steroid Test Kit) เพื่อสร้างกลไกการเฝ้าระวังป้องกัน และให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างยั่งยืน

3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเฝ้าระวัง ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ ยาสมุนไพร ยาชุด เครื่องสำอาง ในร้านค้าชุมชนที่มีการปนเปื้อนสารสเตียรอยด์
2. เพื่อสร้างระบบเฝ้าระวัง ป้องกันการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในพื้นที่ และรายงานผลอย่างรวดเร็วในชุมชน
3. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าและประชาชนเกี่ยวกับอันตรายของสเตียรอยด์
4. เพื่อให้ชุมชนปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีสเตียรอยด์

นวัตกรรม “S – Guard (Steroid Guard) อสม. ผู้พิทักษ์ชุมชนปลอดสเตียรอยด์”

สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. จัดอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำ อสม. “รู้ทันภัยสเตียรอยด์”
2. สาธิตการใช้ชุดตรวจสเตียรอยด์กับตัวอย่างผลิตภัณฑ์ในพื้นที่
3. ลงสำรวจร้านค้าในชุมชนตำบลยางคราม
เครื่องมือที่ใช้
  - 1) ชุดทดสอบสเตียรอยด์ (Steroid Test Kit)
  - 2) แบบบันทึกผลทดสอบ
  - 3) ระบบรายงานผลออนไลน์
4. ลงเยี่ยมบ้านผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและผู้สูงอายุเกี่ยวกับการใช้ยาสเตียรอยด์และยาไม่สมเหตุผล
5. รายงานผลไว้เป็นฐานข้อมูล ใน Line กลุ่มขยายงคราม

5 ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประชาชนร้อยละ 90 มีความรู้และตระหนักถึงอันตรายจากสเตียรอยด์
2. ร้านค้าในชุมชนร้อยละ 100 ผ่านการประเมิน ร้านค้าปลอดจากสเตียรอยด์
3. ลดการร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผิดกฎหมายลดลงร้อยละ 80
4. อสม. มีระบบเฝ้าระวังและรายงานผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

6 ปัจจัยความสำเร็จ

1. ภาวะผู้นำ ผู้นำชุมชน sw.สต.บ้านดอนชัย สสอ.ดอยหล่อ sw.ดอยหล่อและ อสม. มีความเข้มแข็ง
2. ความร่วมมือของเครือข่าย การบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายปกครอง สาธารณสุข และองค์กรภาครัฐ ร้านค้าเอกชนในพื้นที่

7 โอกาสในการพัฒนา

1. จัดอบรมผู้ประกอบการร้านค้าเพื่อสร้างความตระหนักในมาตรฐานร้านค้าคุณภาพ
2. เพิ่มรอบการตรวจอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
3. พัฒนาแอปพลิเคชันรายงานผลการตรวจแบบออนไลน์เพื่อความรวดเร็ว
4. ขยายผลสู่การตรวจสอบสารอื่นๆ เช่น ครีมผิวขาว อาหารเสริม

นวัตกรรม “S – Guard (Steroid Guard) อสม. ผู้พิทักษ์ชุมชนปลอดสเตียรอยด์” สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

8 ภาคผนวก

